

Perioodi 2023-2027 ökosüsteemiteenuste säilitamise toetuse (ÖST) hindamismatriksid

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) **Raskus** sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) **Ulatus** sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast, taotletud põllumajandusmaast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) **Püsivus** sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja püsivuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikumisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Erandjuhtudel võib hinnata nõude rikkumist matriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud vähendamine toetussummast. Kui tegemist on pettuse ja tahtliku rikkumisega, võib raskuse ja püsivuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus – käesoleva aasta rikkumise % korrutatakse sama nõude rikkumiste arvuga. Kui rikkumine teist korda, siis x 2 jne.

BAASNÕUDED:

1. Taotleja kannab andmed põllumajandusliku tegevuse kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,2 (<i>mõju nõude eesmärgile vähene</i>)- andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödest.
ULATUS	Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis 100 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Liidetakse rikutud pindade ha kokku ja leitakse rikkumise % - kogu põllumajandusmaa pinnast ha kokku, kui palju moodustab rikkumisega põldude ha kokku. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100 %.

PÜSIVUS	Koef. 0,2 (mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline)- andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatavate väetiste/seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.
---------	--

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha.

Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$).

2. Taotleja täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded](#)” §-des 5–7 sätestatud nõudeid.

1) Maa ja elementide tootmisest kõrvale jätmine.

Nõuet ei kohaldata põllumajandusliku majapidamise kohta, kui:

- 1) üle 75 protsendil põllumaast kasvatatakse rohumaakultuure või muid looduslikke rohttaimi, liblikõielisi kultuure, maad hoitakse kesas või kasutatakse nende kombinatsiooni;
- 2) üle 75 protsendil põllumajandusmaast on püsirohumaa;
- 3) põllumajandustootjad, kelle põllumaa ei ületa 10 hektarit;
- 4) põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaa asub vähemalt 50 protsendi ulatuses [lisas 2](#) „Kohaliku omavalitsuse üksuste loetelu” nimetatud kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil.

Põllumajandustootja jätab tootmisest kõrvale maa-ala (mustkesa, sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise sissekänniks, 6–12 meetri laiune rohumaariba ja veekaitse puhverriba) ning maastikuelemente (põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, maaparanduse investeringutoetuse abil rajatud puhastuslodu ja settebassein, kiviaed, kuni 12 meetri laiune kraav) kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt 4% tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – väheneb elurikkus, sh elupaigad ja maastikuline mitmekesisus.
ULATUS	Nõude täitmisest puudujääv % + 1%, kui ökoaladena on määratletud ainult maa-alasid või ainult elemente.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – ökoalasid on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on põllumaad 50 ha. Tootmisest kõrvale on jäetud ainult maastikuelemente 1 ha ehk 2% ($1/50 \times 100 = 2$). Nõudest (4%) on täidetud 50% ($2/4 \times 100 = 50$), nõude täitmisest on puudu $100\% - 50\% = 50\%$. Lisaks suureneb ulatus 1% võrra, sest määratletud on ainult maastikuelemente.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef. $(50+1) \times 1,0 \times 1,0 = 51\%$.

2) Põllumajandustootja jätab tootmisest kõrvale maa-ala (mustkesa, sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise sissekunniks, 6–12 meetri laiune rohumaariba ja veekaitse puhverriba) või maastikuelemente (põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, maaparanduse investeringutoetuse abil rajatud puhastuslodu ja settebassein, kiviaed, kuni 12 meetri laiune kraav) kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt 3% tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast, kui ta võtab strateegiakava ökoalade sekkumise kohustuse.

RASKUS	Koef. 1,0 Väheneb elurikkus, sh elupaigad ja maastikuline mitmekesisus.
ULATUS	Nõude täitmisest puudu jääv %.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 Ökoalasad on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on põllumaad 50 ha. Tootmisest kõrvale on jäetud 1 ha ehk 2% ($1/50 \times 100 = 2$). Nõudest (3%) on täidetud 66,67% ($2/3 \times 100 = 66,67$), nõude täitmisest on puudu $100\% - 66,67\% = 33,33\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef
($33,33 \times 1,0 \times 1,0 = 33,33\%$).

3) Taotleja jätab tootmisest kõrvale maa-ala (mustkesa, sööti jäetud maa, haljaskesa haljasväetise sissekunniks) või maastikuelemente (põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, maaparanduse investeringutoetuse abil rajatud puhastuslodu ja settebassein, kiviaed, kuni 12 meetri laiune kraav) kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt 3% tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast, kui ta kasvatab vähemalt 4% oma põllumajandusliku majapidamise põllumaast lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – väheneb elurikkus, sh elupaigad ja maastikuline mitmekesisus.
ULATUS	3% nõude täitmisest puudujääv % + 1%, kui N-siduvaid kultuure on vähem kui 4%.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – ökoalasad on võimalik rajada järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on põllumaad 50 ha. Tootmisest kõrvale on jäetud 1 ha ehk 2% ($1/50 \times 100 = 2$). Nõudest (3%) on täidetud 66,67% ($2/3 \times 100 = 66,67$), nõude täitmisest on puudu $100\% - 66,67\% = 33,33\%$. Taotleja kasvatab lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure 2% oma põllumajandusliku majapidamise põllumaast.

Toetussumma vähendamine: $1,0 \times 33,33\% + 1\% \times 1,0 = 34,33\%$.

Tootmisest kõrvale jäetud maa-alal ja elemendil ei ole lubatud põllumajanduslik tegevus ning taimekaitsevahendite kasutamine kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini. Kui haljasväetise sissekünni aastal külvatakse haljaskesale talivili, võib haljaskesa niita ja hekseldada enne 26. juulit.

N siduva põllumajanduskultuuri kasvualal on lubatud põllumajanduslik tegevus järgmistel tingimustel:

- 1) põllumaad ei hekseldata kuni 25. juulini;
- 2) talivilja kasvatamise korral on see külvatud hiljemalt 15. oktoobril;
- 3) põllumaal ei kasutata taimekaitsevahendeid;
- 4) põllumaad, millel ei kasvatata talivilja, ei künta sisse enne 15. oktoobrit ega kasutata seal muid taimikut kahjustavaid mullaharimisviise.

Nõuet kontrollitakse tingimuslikkuse (TING) sama nõude kontrollis.

RASKUS	Koef. 0,5 (<i>mõju nõude eesmärgile oluline</i>) – väheneb taimeliikide mitmekesisus ja kaovad looduslikud elupaigad. Häiritakse lindude ja loomade pesitsust. Mulla, vee ja toidu saastumine taimekaitsevahendi jääkidega.
ULATUS	Määratakse vastavalt tingimuslikkuse sama nõude rikkumise punktidele: 3-4 punkti– 10%; 5-9 punkti– 30%; 10-13 punkti– 50%; 14-15 punkti– 100%.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – ökoalasid on võimalik rajada järgmisel aastal. Taimekaitsevahendite kasutamisel jäävad jäägid mulda mitmeks aastaks.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: TING sama nõude maatriksi (mitme maatriksi korral, ulatuse leidmisel aluseks maatriks, milles punktide arv kokku on suurim) punktide arv on 6 punkti vastab 30% ulatusele.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef (30x0,5x1=15%).

2) Maastikuelementide säilitamine

Nõuet kontrollitakse tingimuslikkuse (TING) sama nõude kontrollis.

RASKUS	Koef. 0,5 (<i>mõju nõude eesmärgile oluline</i>) – väheneb taimeliikide mitmekesisus ja kaovad looduslikud elupaigad.
ULATUS	Määratakse vastavalt tingimuslikkuse sama nõude rikkumise punktidele: 3-4 punkti– 10%; 5-9 punkti– 30%; 10-13 punkti– 50%; 14-15 punkti– 100%.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – hävitatud või eemaldatud objektide taastamine ei ole võimalik varasemal kujul.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: TING sama nõude maatriksi (mitme maatriksi korral, ulatuse leidmisel aluseks maatriks, milles punktide arv kokku on suurim) punktide arv on 6 punkti vastab 30% ulatusele.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef (30x0,5x1=15%).

3) Hekkide ja puude lõikamise keeld ning meetmed invasiivsete taimeliikide vältimiseks

Puude rea, heki või üksiku puu hoolduslõikus või pügamine on keelatud lindude pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal ning on lubatud alates 15. juulist.

Põllumajandusmaal või sellega külgneval alal esinevast karuputke võõrliigist, mille kohta ei ole Maa-ametil andmeid, tuleb hiljemalt 31. maiks esitada teatis (HPK määruse lisas: Karuputke võõrliigist teatamise vorm) Keskkonnaametile.

Nõuet kontrollitakse tingimuslikkuse (TING) sama nõude kontrollis.

RASKUS	Koef. 0,5 (<i>mõju nõude eesmärgile oluline</i>) – väheneb taimeliikide mitmekesisus ja kaovad looduslikud elupaigad.
ULATUS	Määratakse vastavalt tingimuslikkuse sama nõude rikkumise punktidele: <i>3-4 punkti</i> – 10%; <i>5-9 punkti</i> – 30%; <i>10-13 punkti</i> – 50%; <i>14-15 punkti</i> – 100%.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – invasiivsete liikide tõrje on pikaajaline; lindude häirimine nende pesitsuse ajal võib kaasa tuua linnupoegade hukkumise ja pesitsuskohtade vähenemise.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 50% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: TING sama nõude maatriksi (mitme maatriksi korral, ulatuse leidmisel aluseks maatriks, milles punktide arv kokku on suurim) punktide arv on 6 punkti vastab 30% ulatusele.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef (30x0,5x1=15%).